

Рецензія на книгу *Богословський авторитет у Церкві: переосмислення традиціоналізму та ієрархії*

Theological Authority in the Church: Reconsidering Traditionalism and Hierarchy. By Steven Nemes. Eugene: Cascade Books, 2023, xviii + 147 pp.; ISBN 978-1-666-75258-8 (pbk.); 19.00 GBP.

Богдан ДЕРКАЧ

Українська баптистська теологічна семінарія, Львів, Україна

ORCID: 0009-0005-3638-1807

Книга Стівена Немеша «Богословський авторитет у Церкві: переосмислення традиціоналізму та ієрархії» – це ґрунтовне дослідження теми богословського авторитету, традиціоналізму та ієрархії в Церкві, яке охоплює як протестантські, так і католицькі усталені закони. Основний підхід Немеша до першого питання полягає в тому, що лише Бог і Христос мають беззастережний авторитет у Церкві. На відміну від цього, католицька точка зору поширює його на Папу та магістеріум Церкви. Немеш наголошує, що кожна людина, незалежно від її рангу чи позиції в ієрархії, має свій авторитет у Церкві, проте цей авторитет не є безпомилковим. Він змінюється і стає справжнім лише настільки, наскільки служить свідченням учення Христа, яке і є найвищим та остаточним утіленням божественного авторитету в Церкві.

Автор підкреслює, що католицьке вчення традиційно наполягає на тому, що магістеріум Церкви, який включає єпископів у спілкуванні з Папою, володіє автентичним правом на інтерпретацію богословських істин та має безпомилковий авторитет у питаннях віри та моралі. Однак Немеш ставить під сумнів цей підхід, зазначаючи, що він суперечить тому, чого вчить Новий Завіт. Немеш стверджує, що авторитет Христа – найвищий і безпосередній, а тому він не залежить від людських інституцій, покладання на які підриває безпосередність стосунків віруючих із вченням Христа і Ним Самим.

Для аргументації своєї позиції Немеш зосереджується на аналізі текстів Нового Завіту, що стосуються традицій та ієрархії. Наприклад, він звертається до слів Ісуса в Євангелії від Матвія (16:18–19), де сказано: «Ти є Петро; і на цій скелі Я збудую Свою Церкву». Католики традиційно трактують цей уривок як основу для

легітимності папського авторитету. Немеш, однак, спираючись на аргументи Августина, пропонує альтернативне тлумачення: «камінь», на якому Ісус будує Церкву, – це сам Христос, а не Петро. Це підкреслює, що єдине джерело авторитету в Церкві — Христос, а будь-який людський авторитет є лише похідним, відносним і мінливим.

Немеш також ставить під сумнів самі ієрархічні структури Церкви, аргументуючи, що Ісус пропонує значно егалітарнішу модель церковного життя. Він підкріплює свою позицію екзегетикою Матвія 23:8–12, де Ісус вчить учнів не називати нікого на землі «отцем» чи «учителем», стверджуючи, що всі Його послідовники є рівними під Його авторитетом. З огляду на це, Немеш робить висновок, що жодна особа чи група осіб у Церкві не може правомірно претендувати на непомильний або беззаперечний авторитет, бо це б означало привласнення ролі, яка належить виключно Христові.

Згідно з Немешем, такий «низький» погляд на богословський авторитет культивує ідею, що жодна людська інституція чи особа не можуть повною мірою уособлювати той самий авторитет, який властивий лише Христу. Відповідно, питання богословського авторитету в житті Церкви завжди має піддаватися критичному аналізу та переосмисленню у світлі Христового вчення, але в жодному разі не закріплюватися як незмінний абсолют.

Книга Стівена Немеша «Богословський авторитет у Церкві: переосмислення традиціоналізму та ієрархії» є важливим внеском у сучасні дискусії про природу авторитету в християнському богослов'ї, особливо в контексті протестантсько-католицького діалогу. Зокрема для українського читача це видання надає актуальний матеріал, який спонукає до переосмислення природи та меж богословського авторитету в житті Церкви як містичного Тіла Христового і може бути корисним незалежно від конфесійної приналежності того, хто читатиме цю книгу.

Bohdan DERKACH
Ukrainian Baptist Theological Seminary, Lviv, Ukraine

ORCID: 0009-0005-3638-1807

Надійшла до редакції / Received 29.09.2024
Прийнята до публікації / Accepted 04.10.2024